

Α. ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΜΟΡΦΩΤΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

Ένας ιδιαίτερα μεγάλος αριθμός εφήβων ασχολήθηκε και φέτος με θέματα που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα της Επιτροπής Μορφωτικών Υποθέσεων.

Η πλειονότητα των εφήβων, αντλώντας από την εμπειρία και τα άμεσα ενδιαφέροντά τους, εξακολουθεί, όπως και στο παρελθόν, να διατυπώνει, κατά τρόπο αξιοπρόσεκτο, τις σκέψεις της για το εκπαιδευτικό σύστημα, γενικότερα, και για τα προβλήματα, ειδικότερα, που αντιμετωπίζουν οι μαθητές στα σχολεία.

Πολλοί έφηβοι, επίσης, στρέφονται σ' ένα προσφιλέ τους θέμα, τον αθλητισμό. Κυρίως, εκφράζουν την ανησυχία τους για τη βία στα γήπεδα που δεν έλειψε και από τις φετινές ποδοσφαιρικές κ.ά. διοργανώσεις, αλλά και την αγωνία τους για την επιτυχία των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 στην Αθήνα. Προσδοκούν, στο στάδιο αυτό της προετοιμασίας των Ολυμπιακών Αγώνων, να δημιουργηθούν όλες εκείνες οι προϋποθέσεις που θα εξασφαλίσουν την ανάδειξη και προβολή διεθνώς του γνήσιου αθλητικού-ολυμπιακού ιδεώδους.

Αρκετοί νέοι, πάλι, αναφέρονται στον πολιτισμό, την παράδοση, τις σχέσεις πολιτείας-εκκλησίας, τον επαγγελματικό προσανατολισμό των νέων, ιδίως ως προς τον τρόπο που αναπτύσσεται στα σχολεία, τη γλώσσα, σε σχέση, κυρίως, με ό,τι συνιστά απειλή για την άρτια εκφορά του λόγου.

Ένας μικρότερος αριθμός εφήβων καταθέτει τους προβληματισμούς του για εξίσου σοβαρά θέματα, όπως η επιμόρφωση και αξιολόγηση των εκπαιδευτικών, τα σχολικά βιβλία, η σχολική ζωή, ο αναλφαβητισμός, η «Βουλή των Εφήβων», για την οποία διατυπώνονται κρίσεις και προτάσεις που αποβλέπουν στην επέκταση και αναβάθμισή της.

1. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ - ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

α. Επιστημάνσεις

- Το εκπαιδευτικό σύστημα αλλάζει συνεχώς κι έτσι κανείς δεν προλαβαίνει να προσαρμοστεί, ούτε οι μαθητές ούτε οι καθηγητές.
- Παρ' όλες τις διακηρύξεις, κυρίαρχη είναι η άκριτη απομνημόνευση.
- Παρά τις υποσχέσεις, δεν έπαψαν να είναι απαραίτητα τα φροντιστήρια, τα οποία, μάλιστα, συνεχώς πληθαίνουν.
- Φροντιστήρια και ιδιαίτερα μαθήματα απομυζούν οικονομικά τους γονείς και φαλκιδεύουν τη δωρεάν εκπαίδευση και τις ίσες ευκαιρίες.
- Στο σχολείο κυριαρχεί η βαθμοθηρία και όχι η διάθεση για απόκτηση

- πραγματικών γνώσεων. Αυτό είναι φυσικό να γίνεται από τη στιγμή που το Λύκειο θεωρείται προθάλαμος του Πανεπιστημίου.
- Οι μαθητές έχουν μεγάλο άγχος να βγάλουν την ύλη, η οποία είναι εκτεταμένη.
 - Λόγω φόρτου εργασίας (σχολείο – φροντιστήριο) δεν έχουν καθόλου ελεύθερο χρόνο για ξεκούραση και ψυχαγωγία.
 - Μαθήματα απαραίτητα για την ευρύτερη καλλιέργεια του μαθητή είτε δε διδάσκονται είτε είναι υποβαθμισμένα (τέχνη, μουσική, γυμναστική).
 - Πολλά βιβλία είναι κακογραμμένα και δυσνόητα.
 - Ορισμένα μαθήματα δε διδάσκονται σωστά και ολοκληρωμένα, όπως είναι π. χ. ο Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός και η ξένη γλώσσα.
 - Υπάρχουν μεγάλες ελλείψεις στην υλικοτεχνική υποδομή, ιδιαίτερα στα Τεχνικά Επαγγελματικά Εκπαιδευτήρια.
 - Καθυστερεί η αποστολή βιβλίων και ο διορισμός καθηγητών.
 - Καθηγητές αναγκάζονται να διδάσκουν μαθήματα εκτός ειδικότητας.
 - Δίνουμε περισσότερα χρήματα για εξοπλισμούς παρά για την παιδεία.
 - Οι μαθητές στα μικρά μέρη είναι σε μειονεκτική θέση σε σχέση με τους μαθητές της πόλης, ιδίως της Αθήνας.
 - Το σχολείο έχει χάσει τους πραγματικούς του στόχους. Παρέχει μόνο γνώσεις. Δεν ασχολείται με τη διαμόρφωση ηθικών προσωπικοτήτων.
 - Πολλά σχολεία λειτουργούν ακόμη με διπλοβάρδια, ενώ έπρεπε όλα να είναι πρωινά.
 - Η σεξουαλική διαπαιδαγώγηση δεν έχει μπει ακόμη στο σχολείο, αν και είναι απαραίτητη.
 - Στην επαρχία, πολλά σχολεία κλείνουν, με συνέπεια οι μαθητές να ταλαιπωρούνται, μεταβαίνοντας σε απομακρυσμένα σχολεία.
 - Λόγω των προβλημάτων που έχουν τα σχολεία στην επαρχία, πολλοί μαθητές αναγκάζονται να διακόψουν τη φοίτηση.
 - Η ενισχυτική διδασκαλία, παρά τις καλές προθέσεις, απέτυχε. Οι μαθητές προτιμούν τα φροντιστήρια.
 - Τα Τ.Ε.Ε. ιδρύθηκαν και εγκαταλείφθηκαν στην τύχη τους, χωρίς βιβλία, χωρίς καθηγητές. Θεωρούνται καταφυγή των «κακών» μαθητών, που δεν μπορούν να τα καταφέρουν στο Ενιαίο Λύκειο.
 - Τα σχολεία έχουν γίνει εξεταστικά κέντρα.
- Από έναν αριθμό εφήβων διατυπώνονται παράπονα για τους καθηγητές:
- Κάποιοι δεν ενδιαφέρονται να κάνουν σωστά το μάθημα, αλλά μόνο πώς θα κάνουν ιδιαίτερα.
 - Κάποιοι δεν έχουν τις κατάλληλες γνώσεις ούτε παιδαγωγική κατάρτιση.
- Αρκετοί έφηβοι επισημαίνουν:
- Οι καθηγητές δεν αμείβονται ικανοποιητικά και, γι' αυτό, καταφεύγουν σε φροντιστήρια και ιδιαίτερα.
 - Πολλοί είναι μεγάλης ηλικίας (άνω των 50) και είναι φυσικό να μην έχουν και τόση όρεξη για δουλειά. Τους χαρακτηρίζει ο συντηρητισμός.
- Πάντως, παρ' όλα τα προβλήματα, κάποιοι διαπιστώνουν ότι:
- Η στελέχωση και η παρεχόμενη εκπαίδευση στα Τ.Ε.Ε. του Ο.Α.Ε.Δ. είναι σωστή.
 - Ο τρόπος διδασκαλίας είναι βελτιωμένος.
 - Στα σχολεία μας καλλιεργείται ο διάλογος.

ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

- Για την κατάσταση που επικρατεί στα σχολεία μας ευθύνονται και οι μαθητές: δεν ενδιαφέρονται για τη μάθηση και δε συμπεριφέρονται σωστά.
- Η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση των τελευταίων ετών έχει και θετικά αποτελέσματα (αντικειμενική αξιολόγηση – καλύτερη η σχέση μαθητών – καθηγητών).

Τέλος, κάποιοι έφηβοι καταγγέλλουν:

- Πολλές φορές, μαθητές, παιδιά οικονομικών μεταναστών, αντιμετωπίζονται ρατσιστικά τόσο από συμμαθητές τους όσο και από κάποιους καθηγητές.

β. Προτάσεις

- Να διαχωριστεί ο βαθμός του Λυκείου από την εισαγωγή στα Α.Ε.Ι.-Τ.Ε.Ι.
- Να περιοριστεί η ύλη.
- Να γραφούν καλύτερα βιβλία.
- Υποχρεωτικά μαθήματα η ξένη γλώσσα και η πληροφορική.
- Να γίνουν ολοήμερα σχολεία.
- Υποχρεωτική 12ετής εκπαίδευση.
- Να διδάσκεται σωστά ο Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός, και μάλιστα από την Α' Γυμνασίου.
- Να αναβαθμιστούν τα μαθήματα που έχουν σχέση με την ευρύτερη «καλλιέργεια», όπως είναι η Μουσική και η Τέχνη, γενικότερα.
- Να απαγορευτεί το κάπνισμα στα σχολεία.
- Να μειωθούν τα μαθήματα που εξετάζονται σε πανελλήνιο επίπεδο.
- Να αυξηθούν οι δαπάνες για την παιδεία.
- Να διορίζονται ψυχολόγοι στα σχολεία, για τη στήριξη των μαθητών που έχουν προβλήματα.
- Να αυξηθεί η φοίτηση στο Λύκειο, κατά ένα χρόνο.
- Να καταργηθούν οι Πανελλήνιες Εξετάσεις στη Β' Λυκείου.
- Να αναβαθμιστεί το πρόγραμμα σπουδών του Ο.Α.Ε.Δ.
- Να νομοθετηθούν εξετάσεις από το Γυμνάσιο για εισαγωγή στο Λύκειο.
- Να γίνονται περισσότερες εκπαιδευτικές επισκέψεις σε χώρους πολιτισμού.
- Να δοθεί βάρος στην περιβαλλοντική εκπαίδευση.
- Να καταργηθεί το μάθημα των Θρησκευτικών και να αντικατασταθεί από τη Θρησκευσιολογία.
- Να ενισχυθεί η υλικοτεχνική υποδομή των σχολείων.
- Να συσταθούν ειδικά τμήματα υποδοχής αλλοδαπών, οι οποίοι δε γνωρίζουν ακόμη καλά την ελληνική.
- Να ξαναγραφούν τα βιβλία Ιστορίας Α' και Β' Λυκείου.
- Να μαθαίνουν οι μαθητές να προσφέρουν Πρώτες Βοήθειες.
- Να μειωθεί το όριο ηλικίας για συνταξιοδότηση των καθηγητών, ώστε να μπαίνουν στην εκπαίδευση νέοι.
- Να διοργανώνονται, όσο το δυνατόν πιο συχνά, πολιτιστικές εκδηλώσεις στα σχολεία.
- Κάθε μήνα ο Εκπαιδευτικός Σύμβουλος να ελέγχει το εκπαιδευτικό έργο και να ενημερώνει τον Υπουργό Παιδείας.
- Κατάταξη των μαθητών σε τμήματα ανάλογα με το επίπεδο γνώσεών τους.
- Κατάργηση της βαθμολογίας.

- Οι μαθητές που μετακινούνται με μέσα μαζικής μεταφοράς, να μην πληρώνουν εισιτήριο.
- Να χαραχτεί εθνική εκπαιδευτική πολιτική με τη σύμφωνη γνώμη όλων των κομμάτων.
- Τα πτυχία των ξένων γλωσσών να είναι κρατικά.
- Να ενισχυθεί η επιστημονική έρευνα στα πανεπιστήμια.

2. ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ - ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ

α. Επισημάνσεις

- Ο αθλητισμός καλλιεργεί αξίες, συντελεί στην καλή υγεία και συμβάλλει στη συμφιλίωση των λαών.
- Δυστυχώς, σήμερα, στην πατρίδα μας, ο αθλητισμός περνάει σοβαρή κρίση. Οι λόγοι είναι:
 - α) Εμπορευματοποίηση
 - β) Παραγοντισμός
 - γ) Βία μέσα και έξω από τα γήπεδα
 - δ) Χρήση αναβολικών
 - ε) Ανταγωνισμός και όχι άμιλλα.
- Οι Ολυμπιακοί Αγώνες θα προσδώσουν γόητρο στην πατρίδα μας. Είναι μια ευκαιρία να προωθήσουμε το αθλητικό πνεύμα και την ουσία του Ολυμπισμού .
- Στην επιτυχία των αγώνων, μεγάλο ρόλο μπορούν να παίξουν οι εθελοντές. Άλλωστε, ο εθελοντισμός μπορεί να λύσει πολλά προβλήματα της τοπικής, αλλά και ευρύτερης κοινωνίας.
- Η έξαρση της βίας, που παρατηρείται τον τελευταίο καιρό στα γήπεδα, αμαυρώνει την εικόνα μας προς τα έξω και δίνει επιχειρήματα σ' αυτούς που δε θέλουν να διοργανώσουμε Ολυμπιακούς Αγώνες.
- Τα ολυμπιακά έργα προχωρούν αργά και υπάρχει φόβος να μην είμαστε έτοιμοι εγκαίρως.
- Στα σχολεία ο αθλητισμός είναι υποβαθμισμένος. Οι μαθητές-αθλητές, που αποτελούν την ελπίδα του «αύριο», δε διευκολύνονται στις προπονήσεις τους.
- Υπάρχουν μεγάλες ελλείψεις σε αθλητικές εγκαταστάσεις, ιδίως στην επαρχία.
- Το χειμερινό σκι, το ποδήλατο και άλλα αθλήματα είναι εντελώς παραμελημένα από την πολιτεία.
- Η κρατική μέριμνα για το μηχανοκίνητο αθλητισμό (Formula 1) είναι ανύπαρκτη.
- Η διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων θα έχει βέβαια μεγάλο κόστος, αλλά, τελικά, θα αποφέρει οφέλη. Ανάμεσα σ' αυτά συγκαταλέγονται τα έργα υποδομής.
- Η Παρολυμπιάδα είναι ένας εξίσου σπουδαίος θεσμός. Βγάζει από την απομόνωση τα άτομα με ειδικές ανάγκες.

β. Προτάσεις

- Να γίνουν περισσότερα αθλητικά κέντρα, ιδίως στην επαρχία.
- Οι Ολυμπιακοί Αγώνες να τελούνται μονίμως στην Ελλάδα (στην Ολυμπία).
- Τα ολυμπιακά έργα που γίνονται, να μην καταστρέψουν το περιβάλλον.
- Καλλιέργεια του αθλητισμού μέσα στα σχολεία.
- Πάταξη της διαφθοράς στο ποδόσφαιρο.
- Αυστηρές ποινές στους ταραξίες των γηπέδων (οπαδούς, παίκτες, παράγοντες).
- Επιτάχυνση της κατασκευής των ολυμπιακών έργων.
- Κλειστό κύκλωμα τηλεόρασης στα γήπεδα και αυστηρότερη αστυνόμευση.
- Όλοι οι φορείς να προωθήσουν τον εθελοντισμό.
- Ενίσχυση και αμέριστη συμπαράσταση της πολιτείας στους αθλητές των παρολυμπιακών αγώνων.
- Να καταργηθεί ο επαγγελματισμός στον αθλητισμό.
- Να διευκολύνονται οι μαθητές-αθλητές, για να μπορούν να προπονούνται σωστά και τακτικά.
- Προπονητές και άλλοι ειδικοί να πηγαίνουν στα σχολεία για αναζήτηση ταλέντων.
- Κατά τη διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων, να σταματήσουν όλες οι εχθροπραξίες στον κόσμο.
- Το σχολείο οφείλει, μέσω της ανθρωπιστικής παιδείας, να προετοιμάσει σωστούς φιλάθλους.
- Οι ολυμπιονίκες μας να επισκέπτονται τα σχολεία και να προβάλλουν την ιδέα του ολυμπισμού.
- Να πάψουν οι αθλητικοί χώροι να είναι χώροι διαφημίσεων.

3. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ - ΤΕΧΝΗ - ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

α. Επισημάνσεις

- Ο ανθρώπινος πολιτισμός περνάει μεγάλη κρίση και οι λόγοι είναι:
 - α) Πόλεμοι
 - β) Αδικία, πείνα, ρατσισμός
 - γ) Καταπάτηση ανθρωπίνων δικαιωμάτων
 - δ) Έλλειψη αξιών και αρχών. Έλλειψη ανθρωπισμού
 - ε) Γκρέμισμα θεσμών, αλλοτρίωση του ανθρώπου.
- Οι νέοι, επηρεασμένοι από τη μόδα, τα Μ.Μ.Ε. κ.τ.λ., δεν έχουν πολιτιστικά ιδεώδη.
- Απομακρυνόμαστε από το παρελθόν μας, παρασυρμένοι από ξενομανία και μμητισμό ξένων προτύπων.
- Η ανάπτυξη του τεχνοκρατικού πολιτισμού γίνεται εις βάρος του πνευματικού.
- Είναι αναληθής ο ισχυρισμός των Άγγλων ότι δεν είμαστε ικανοί να διατηρήσουμε τα γλυπτά του Παρθενώνα.
- Με την παγκοσμιοποίηση υπάρχει κίνδυνος οι πολιτισμοί των μικρών

- χωρών να αφομοιωθούν από τις ισχυρές χώρες. Ο κίνδυνος αυτός υπάρχει και για τον ελληνικό πολιτισμό.
- Αδιαφορούμε για την ιστορία μας. Δεν τη μαθαίνουμε. Η διδασκαλία της ιστορίας στο σχολείο δε γίνεται σωστά.
 - Οι μαθητές δεν ενδιαφέρονται για την πολιτισμική μας κληρονομιά. Θεωρούν τις εκπαιδευτικές επισκέψεις σε μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους αγγαρεία. Προτιμούν τις καφετέριες.
 - Τα Μ.Μ.Ε. δεν προβάλλουν, όσο θα έπρεπε, τα μνημεία του πολιτισμού μας.
 - Περηφανευόμαστε για τον αρχαίο πολιτισμό μας, αλλά θα πρέπει να είμαστε σε θέση να περηφανευόμαστε και για το νεοελληνικό πολιτισμό μας.
 - Δεν είναι κακό να σέβεται και να αγαπάς την πολιτιστική σου κληρονομιά.
 - Πολλά έργα αρχαίας ελληνικής τέχνης έχουν κλαπεί από ξένους και βρισκονται σε ξένα μουσεία. Το πιο τρανό παράδειγμα είναι τα γλυπτά του Παρθενώνα, που βρίσκονται στο Βρετανικό Μουσείο.
 - Η επιστροφή τους είναι επιβεβλημένη, γιατί:
 - α) Αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του Παρθενώνα
 - β) Είναι κλεμμένα
 - γ) Φτιάχνουμε ειδικό μουσείο για να τα υποδεχτεί.
 - δ) Πρέπει να επιστραφούν πριν από τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004.

Ειδικά για την τέχνη, επισημαίνονται:

- Παραμελείται η λαϊκή τέχνη. Οι νέοι δεν ενδιαφέρονται.
- Δεν καλλιεργείται η αγάπη για την τέχνη μέσα στο σχολείο.
- Δεν υπάρχει αρχιτεκτονική αισθητική.
- Πολλά ωραία παλαιά σπίτια κατεδαφίζονται.
- Η μουσική έχει γίνει εμπόριο. Δεν έχει μελωδία και ομορφιά.
- Τα graffiti αποτελούν μορφή καλλιτεχνικής έκφρασης και στολίζουν τους «μουντούς» τοίχους. Αποτελούν και μια μορφή διαμαρτυρίας.
- Το είδος της μουσικής που ακούμε, μας το επιβάλλουν τα Μ.Μ.Ε.

β. Προτάσεις

- Να αγωνιστούμε όλοι για την επιστροφή των γλυπτών του Παρθενώνα. Το βάρος, βέβαια, πέφτει ιδιαίτερα στους πολιτικούς, οι οποίοι πρέπει να συνεχίσουν τον αγώνα που άρχισε η Μελίνα Μερκούρη.
- Να καλλιεργείται η τέχνη στο σχολείο. Να αναβαθμιστεί το μάθημα των καλλιτεχνικών.
- Να γίνονται πολλές πολιτιστικές και καλλιτεχνικές εκδηλώσεις στο σχολείο, ώστε οι μαθητές να μάθουν να αγαπούν και να σέβονται την πολιτιστική μας κληρονομιά και να αποκτούν υψηλά αισθητικά κριτήρια.
- Για την κρίση του πολιτισμού, πρέπει να πάρουν θέση οι πνευματικοί άνθρωποι. Έχουν μεγάλη ευθύνη.
- Τακτικές εκπομπές στα Μ.Μ.Ε., με θέματα τέχνης και πολιτισμού.
- Να διοριστούν περισσότεροι φύλακες στα μουσεία και τους αρχαιολογικούς χώρους.
- Η πολιτεία να δίνει μεγάλη βαρύτητα στη συντήρηση των μνημείων μας.
- Ειδικοί - καλλιτέχνες να επισκέπτονται την επαρχία, για να ανακαλύπτουν ταλέντα και να τα προωθούν.
- Η τέχνη να διδάσκεται σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης.

- Να γίνουν πνευματικά κέντρα στην επαρχία.
- Να τιμωρούνται αυστηρά οι βάνδαλοι, που καταστρέφουν έργα τέχνης και μνημεία πολιτισμού.
- Να ιδρυθούν και άλλα Ωδεία (στην επαρχία) και Μουσικά Γυμνάσια.

4. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ

α. Επισημάνσεις

- Να αγαπάμε και να σεβόμαστε τον αρχαίο μας πολιτισμό, χωρίς προγονολατρεία ή προγονοπληξία.
- Η άγνοια της παράδοσης και η δουλική μίμηση ξένων προτύπων ενέχουν κινδύνους για τον πολιτισμό μας.
- Απομακρυνόμαστε από την παράδοσή μας, εξαιτίας:
 - α) Ενός κακώς εννοούμενου εκσυγχρονισμού
 - β) Της αστυφιλίας
 - γ) Της ξενομανίας
 - δ) Της διεθνοποίησης
 - ε) Των υλιστικών προτύπων της εποχής μας.
- Για την κατάσταση αυτή, ευθύνονται: παιδεία και πνευματικοί άνθρωποι.
- Ο σεβασμός στην παράδοση είναι υποχρέωσή μας και δεν ταυτίζεται με τη «συντήρηση».
- Κινδυνεύει η παράδοσή μας από την ένταξή μας στην Ε.Ε. και από την παγκοσμιοποίηση.
- Περισσότερο διατηρούν τις παραδόσεις μας οι Έλληνες του εξωτερικού και οι κάτοικοι της υπαίθρου.
- Είναι περιφρονημένοι οι παραδοσιακοί μας χοροί. Πολλοί νέοι ντρέπονται να τους χορεύουν.
- Η παράδοση είναι οι ρίζες μας. Ο σεβασμός απέναντί της και η διαφύλαξή της δεν αντιστρατεύονται την ιδέα της οικουμενικότητας. Η διαφύλαξή της, ίσα - ίσα, μας εξοπλίζει για να αντιμετωπίσουμε επιτυχώς κάθε κίνδυνο που προέρχεται από τη λεγόμενη παγκοσμιοποίηση.

β. Προτάσεις

- Σχολείο, πολιτεία και άλλοι φορείς πολιτισμού να εντείνουν τις προσπάθειές τους για τη γνώση και αγάπη του πολιτισμού.
- Να σεβόμαστε και να διατηρούμε τις παραδόσεις μας, χωρίς να είμαστε προγονολάτρες.
- Να συμμετέχουμε σε συλλόγους, που έχουν ως στόχο τη διατήρηση και προβολή των παραδόσεών μας.
- Είναι ευκαιρία αυτές τις παραδόσεις να τις προβάλλουμε σε όλον τον κόσμο, με διάφορες εκδηλώσεις, στο πλαίσιο των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004.
- Να μη δεχόμαστε άκριτα ξένα πρότυπα:
 - α) Ντυσίματος
 - β) Συμπεριφοράς
 - γ) Ψυχαγωγίας κ.τ.λ.
- Να διδάσκονται παραδοσιακοί χοροί στα σχολεία.

5. ΘΡΗΣΚΕΙΑ - ΚΛΗΡΟΣ - ΑΙΡΕΣΕΙΣ - ΣΑΤΑΝΙΣΜΟΣ

α. *Επισημάνσεις*

- Υπάρχει σύγχυση ρόλων εκκλησίας - κράτους, αλλά πιθανός διαχωρισμός θα δημιουργούσε πρόβλημα στους χριστιανούς.
- Οι πιστοί απομακρύνονται από την εκκλησία και σε αυτό φταίει και η στάση της εκκλησίας.
- Η εκκλησία συνδέεται από αρκετούς με το συντηρητισμό και το φανατισμό.
- Το πρόβλημα με την αναγραφή του θρησκευάτος στις ταυτότητες δεν ήταν τόσο σοβαρό και δεν έπρεπε να γίνει τόσος θόρυβος.
- Έχει υποβαθμιστεί το μάθημα των Θρησκευτικών.
- Ο χριστιανισμός είναι ο δρόμος της σωτηρίας. Είναι πνευματικό κεφάλαιο.
- Η εμφάνιση του αρχιεπισκόπου στα Μ.Μ.Ε. είναι υπερβολικά συχνή και τελικά βλάπτει την εκκλησία.
- Παρ' όλη την οικονομική της δύναμη, η εκκλησία δε βοηθά τους άνεργους και τους πάσχοντες.
- Η εκκλησία κακώς αναμείχθηκε στο θέμα των ταυτοτήτων. Αυτό ήταν θέμα πολιτικής απόφασης.
- Αφού η εκκλησία δεν προσελκύει τους νέους, πολλοί απ' αυτούς παρσύρονται από αιρέσεις, παραθρησκευτικές οργανώσεις και το σατανισμό.
- Η καύση των νεκρών είναι μια αξιοπρεπής κατάληξη. Υπαγορεύεται και από την έλλειψη χώρων ταφής στην Ελλάδα.

β. *Προτάσεις*

- Να διαχωριστεί ο ρόλος εκκλησίας - κράτους.
- Να μην προκαλούν οι αρχιερείς με τις πολυτελείς εμφανίσεις τους.
- Η εκκλησία να μην αναμειγνύεται στην πολιτική ούτε να κομματικοποιείται.
- Η εκκλησία να αποβάλει το συντηρητισμό της.
- Να γίνονται κληρικοί και οι γυναίκες.
- Να επιτραπεί η καύση των νεκρών.
- Όχι στην αγαμία των ανώτερων κληρικών.
- Να αντικατασταθεί το μάθημα των Θρησκευτικών από τη Θρησκευσιολογία.
- Η εκκλησία να προσφέρει σημαντικό κοινωνικό έργο. Έτσι θα έχει βαθύτερη επαφή με το λαό.
- Η εκκλησία να δωρίσει ακίνητά της για την ανακούφιση των φτωχών αστέγων.
- Να δοθεί έμφαση στη διδασκαλία των Θρησκευτικών.
- Όχι στις θρησκευτικές διακρίσεις.
- Να φορούν πολιτικά ρούχα οι ιερείς, όταν δεν είναι στην εκκλησία.

6. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ

α. Επισημάνσεις

- Η ενημέρωση για την άσκηση επαγγέλματος είναι ευθύνη της οργανωμένης εκπαίδευσης.
- Η σωστή επιλογή επαγγέλματος είναι συνάρτηση και της πληροφόρησης που έχει ένας νέος για τα διάφορα επαγγέλματα.
- Ο επαγγελματικός προσανατολισμός στη χώρα μας είναι ανύπαρκτος και το μάθημα του Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού στα σχολεία είναι υποβαθμισμένο. Όπως γίνεται, δεν προσφέρει τίποτα.
- Οι μαθητές καλούνται να κάνουν τις επιλογές τους σε πολύ μικρή ηλικία, όταν είναι ακόμα ανώριμοι.
- Πολλές φορές, ούτε η οικογένεια είναι σε θέση να ενημερώσει σωστά το παιδί της.
- Πολλά παιδιά, από άγνοια, επιμένουν να στρέφονται προς επαγγέλματα κορεσμένα, με αποτέλεσμα να μη βρίσκουν εργασία.
- Σήμερα, λόγω των γρήγορων αλλαγών και εξελίξεων, είναι απαραίτητη η δια βίου επαγγελματική κατάρτιση.
- Πολλές φορές, η οικογένεια εμποδίζει τα παιδιά να επιλέξουν ελεύθερα το επάγγελμά τους.
- Δεν είναι εξειδικευμένοι οι καθηγητές που διδάσκουν Σχολικό Επαγγελματικό Προσανατολισμό.
- Σήμερα, για την επιτυχή άσκηση επαγγέλματος, πέρα από την καλή επαγγελματική κατάρτιση, απαιτούνται πολύ καλή γνώση ξένης γλώσσας και πληροφορικής.
- Πολλές φορές, τα Μ.Μ.Ε. παρασύρουν τους νέους, προβάλλοντας πρότυπα επαγγελματικώς επιτυχημένων χωρίς συγκρότηση.
- Το βιβλίο του Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού είναι παρωχημένων εποχών.

β. Προτάσεις

- Οι γονείς να μη στέκονται εμπόδιο στην επιλογή επαγγέλματος από τα παιδιά τους.
- Να αναβαθμιστεί το μάθημα του Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού και να διδάσκεται από εξειδικευμένους καθηγητές.
- Το σχολείο να ενισχύει τις ιδιαίτερες ικανότητες και δεξιότητες του μαθητή.
- Να δημιουργηθούν ειδικά κέντρα επαγγελματικού προσανατολισμού.
- Να οργανωθεί η «δια βίου» εκπαίδευση.
- Να γίνονται τεστ στα σχολεία για τη διάγνωση των ειδικών δεξιοτήτων και των κλίσεων των μαθητών.
- Να γίνεται συστηματική ενημέρωση, σχετικά με τα επαγγέλματα, σε όλες τις τάξεις Γυμνασίου και Λυκείου.

7. ΓΛΩΣΣΑ

α. Επισημάνσεις

- Η γλώσσα είναι μέσο επικοινωνίας και συγκρότησης της κοινότητας που την ομιλεί.
- Η συστηματική εκμάθηση της γλώσσας από την κοινότητα συντελεί αποφασιστικά στην πολιτιστική ανύψωσή της.
- Η ευθύνη των σχολείων και των Μ.Μ.Ε. για τη γλωσσική μας κατάρτιση είναι μεγάλη.
- Η παγκοσμιοποίηση, η υποβαθμισμένη γλώσσα του Η/Υ και του διαδικτύου, η επιπόλαιη υιοθέτηση ξένων λέξεων και εκφράσεων επιδρούν αρνητικά.
- Πολλοί νέοι αγαπούν, σέβονται και μελετούν τη γλώσσα μας, αλλά οι περισσότεροι αδιαφορούν, παρασυρόμενοι από την τεχνοκρατική αντίληψη της εποχής.
- Σήμερα, είναι απαραίτητη η γνώση ξένων γλωσσών, αλλά όχι σε βάρος της μητρικής μας.
- Είναι απαράδεκτο να προτείνεται από κάποιους η αγγλική ως δεύτερη επίσημη γλώσσα μας.

β. Προτάσεις

- Να γίνεται σωστή και συστηματική διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας.
- Να χρησιμοποιούν σωστά τη γλώσσα τα Μ.Μ.Ε. Για να γίνει αυτό, πρέπει να είναι πολύ καλά καταρτισμένοι γλωσσικά οι δημοσιογράφοι.
- Οι μαθητές να ασκούνται και στον προφορικό λόγο.
- Να περιοριστούν οι ξενόγλωσσες πινακίδες και επιγραφές.
- Η εκμάθηση ξένης γλώσσας να αρχίζει, αφού ο μαθητής αφομοιώσει την ελληνική.
- Όχι στη χρήση της αγγλικής ως δεύτερης επίσημης γλώσσας.

8. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ - ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ

α. Επισημάνσεις

- Το έργο του εκπαιδευτικού δεν είναι εύκολο. Η επαγγελματική συγκρότηση, επιστημονική και παιδαγωγική, η ανανέωση των γνώσεων και η ευσυνειδησία είναι απαραίτητες προϋποθέσεις για την αποτελεσματική άσκησή του.
- Οι περισσότεροι καθηγητές είναι καλοί παιδαγωγοί και κάνουν ευσυνειδητά τη δουλειά τους.
- Κάποιοι όμως:
 - α) Δεν έχουν τα προσόντα
 - β) Δεν ενδιαφέρονται
 - γ) Δεν έχουν μεταδοτικότητα
 - δ) Δεν είναι καλοί παιδαγωγοί
 - ε) Ενδιαφέρονται μόνο για τα φροντιστήρια και τα ιδιαίτερα

- στ) Είναι αυταρχικοί.
- ζ) Κάποιοι, τέλος, λόγω ηλικίας, δεν δείχνουν τον απαραίτητο ζήλο στη δουλειά τους.

β. Προτάσεις

- Να γίνεται αξιολόγηση του έργου των εκπαιδευτικών.
- Να επιμορφώνονται κατά τακτά χρονικά διαστήματα.
- Οι καθηγητές πρέπει να έχουν παιδαγωγική συμπεριφορά. Να έχουν κατανόηση και να μην προσβάλλουν τους μαθητές.
- Να συνταξιοδοτούνται πιο γρήγορα από άλλους εργαζόμενους (περίπου στα 50 με 55).
- Οι μαθητές να μετέχουν στην αξιολόγηση των καθηγητών τους.
- Οι ακατάλληλοι καθηγητές να μη διδάσκουν, αλλά να εργάζονται σε άλλες θέσεις.
- Να υπάρχει δημοκρατικός διάλογος ανάμεσα σε καθηγητές και μαθητές.

9. ΒΙΒΛΙΑ - ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

α. Επισημάνσεις

- Πολλά σχολικά βιβλία δεν είναι καλογραμμένα. Απωθούν τους μαθητές και δυσκολεύουν και το έργο των καθηγητών.
- Λίγοι διαβάζουν βιβλία σήμερα. Ειδικά οι νέοι δε διαβάζουν, επειδή:
 - α) Δεν έμαθαν να αγαπούν το βιβλίο από τα μαθητικά τους χρόνια. Το έχουν συνδέσει με την εξέταση.
 - β) Προτιμούν την τηλεόραση και άλλου τύπου διασκέδασεις, για να γεμίσουν τις ώρες τους.
 - γ) Δεν έχουν ελεύθερο χρόνο, λόγω φόρτου εργασίας.
 - δ) Δεν έχουν τέτοιο παράδειγμα στο οικογενειακό τους περιβάλλον.
 - ε) Τα βιβλία είναι ακριβά.
- στ) Ζούμε σε μια εποχή, στην οποία η εικόνα εκτόπισε το λόγο.
- ζ) Προτιμούν να ασχολούνται με τους Η/Υ και το διαδίκτυο και να αντλούν από κει γνώσεις και πληροφορίες.
- Το βιβλίο ιστορίας Β' Λυκείου είναι κακογραμμένο.
- Τα περισσότερα σχολεία δεν έχουν βιβλιοθήκες.

β. Προτάσεις

- Να ξαναγραφεί το βιβλίο της Ιστορίας της Β' Λυκείου, αλλά και τα άλλα βιβλία, ώστε να είναι εύληπτα.
- Κάθε σχολείο να έχει τη βιβλιοθήκη του.
- Να ιδρυθούν βιβλιοθήκες στην επαρχία.
- Να μειωθεί η τιμή του βιβλίου.
- Η αγάπη για το βιβλίο πρέπει να καλλιεργείται όχι μόνο στο σχολείο, αλλά και στην οικογένεια.
- Στους διάφορους μαθητικούς διαγωνισμούς να δίνονται ως έπαθλα βιβλία.
- Να επισκέπτονται οι μαθητές εκθέσεις βιβλίων.

10. ΣΧΟΛΙΚΗ ΖΩΗ

α. Επισημάνσεις

- Οι μαθητικές κοινότητες έχουν μεγάλη σημασία για τους μαθητές. Χωρίς αυτές οι μαθητές δεν έχουν ελευθερία έκφρασης ούτε εθίζονται σε δημοκρατικές και συλλογικές διαδικασίες.
- Λόγω μεγάλου φόρτου εργασίας (σχολείο-φροντιστήριο), δεν υπάρχει ελεύθερος χρόνος για ψυχαγωγία, άθληση, μουσική κ.ά.
- Πολλοί νέοι στρέφονται σε μορφές διασκέδασης φθοροποιές, όπως είναι το ποτό, τα μπαρ, τα ξενύχτια.
- Η σχολική ζωή είναι αναρτή. Εστιάζεται μόνο στα μαθήματα, ενώ λείπουν άλλου είδους εκδηλώσεις.
- Υπάρχουν έφηβοι, που, κατά τον ελεύθερο χρόνο τους, είναι υποχρεωμένοι να εργάζονται, για να βοηθούν την οικογένειά τους.

β. Προτάσεις

- Να διοριστούν ψυχολόγοι στα σχολεία.
- Να μειωθεί η ύλη, για να μην υπάρχει άγχος. Έτσι, οι μαθητές θα αισθάνονται ευχάριστα στο σχολείο τους.
- Να διοργανώνονται διάφορες εκδηλώσεις, για να γίνεται ενδιαφέρουσα και ευχάριστη η σχολική ζωή.
- Να αναβαθμιστεί ο ρόλος των μαθητικών κοινοτήτων.
- Μουσική, χορός, θέατρο, τραγούδι, τέχνη θα δώσουν άλλο χρώμα στη σχολική ζωή.
- Οι καθηγητές να μη δίνουν πολλή εργασία για το σπίτι.
- Δημιουργία αθλητικών χώρων, για να εκμεταλλεύονται οι μαθητές τον όποιο ελεύθερο χρόνο τους εποικοδομητικά.

11. ΑΝΑΛΦΑΒΗΤΙΣΜΟΣ

α. Επισημάνσεις

- Αν και το ποσοστό αναλφαβητισμού στην Ελλάδα έχει μειωθεί, εν τούτοις παραμένει υψηλό.
- Ο αναλφαβητισμός πλήττει, κυρίως:
 - α) ανθρώπους μεγάλους σε ηλικία (κυρίως αγρότες)
 - β) γυναίκες (κυρίως αγροτικών περιοχών)
 - γ) μετανάστες
 - δ) τσιγγάνους
 - ε) πληθυσμούς από χώρες του Τρίτου Κόσμου.
- Ο αναλφαβητισμός έχει σοβαρές συνέπειες τόσο για τον ίδιο τον αναλφάβητο όσο και για την κοινωνία.
- Τα τελευταία χρόνια στη χώρα μας γίνονται σοβαρές προσπάθειες, με την ίδρυση σχολείων ενηλίκων, για τον περιορισμό του φαινομένου.
- Κάποιοι γονείς εξακολουθούν να θεωρούν τη μόρφωση προνόμιο των αγοριών.

β. Προτάσεις

- Σχολεία για ενηλίκους.
- Ειδική μέριμνα για άτομα με δυσλεξία.
- Να δίνονται χρηματικά κίνητρα στους αναλφάβητους, για να πηγαίνουν στα σχολεία για ενηλίκους.
- Να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στα παιδιά των μεταναστών, ώστε να μαθαίνουν σωστά τα ελληνικά.

12. «ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ»

Ορισμένοι έφηβοι ασχολήθηκαν με το εκπαιδευτικό πρόγραμμα της «Βουλής των Εφήβων», ενώ και άλλοι, αν και ασχολούνται με άλλα θέματα, κάνουν κάποια σύντομη αναφορά στο πρόγραμμα.

Η γενική διαπίστωση είναι ότι:

- Η «Βουλή των Εφήβων» είναι ένα πολύ καλό πρόγραμμα, το οποίο δίνει στους έφηβους τη δυνατότητα να εκφράσουν ελεύθερα τις απόψεις τους και να ασκήσουν την κριτική τους.

Κάποιοι, όμως, επισημαίνουν ότι:

- Η «Βουλή των Εφήβων» δεν έχει νόημα. Η φωνή των εφήβων δεν ακούγεται.
- Η διαδικασία επιλογής θυμίζει πανελλήνιες εξετάσεις.
- Πολλοί έφηβοι δε γράφουν αυτά που πιστεύουν, αλλά αυτά που θεωρούν ότι θα συγκινήσουν την επιτροπή.
- Καλές οι προσπάθειες, αλλά χωρίς αποτέλεσμα, αν και έχουν περάσει επτά χρόνια από την έναρξη εφαρμογής του προγράμματος.

β. Προτάσεις

- Η σύνοδος της «Βουλής των Εφήβων» να γίνεται στην Ολυμπία.
- Να ενημερώνονται οι νέοι για τα νομοσχέδια που τους αφορούν.
- Όχι με κλήρωση οι ομιλητές, αλλά με ψηφοφορία.
- Να γίνονται πράξη οι προτάσεις της «Βουλής των Εφήβων».

**13. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΛΛΗΝΟΠΑΙΔΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ
«ΜΕΙΟΝΟΤΙΚΩΝ» ΟΜΑΔΩΝ**

α. Επισημάνσεις

- Η συμβολή του Απόδημου Ελληνισμού στην προβολή του πολιτισμού μας είναι μεγάλη.
- Η παιδεία είναι ο κρίκος που συνδέει τον Απόδημο Ελληνισμό με την πατρίδα.
- Διάφορες κατηγορίες «μειονοτικών» ομάδων (Τσιγγάνων, Μουσουλμάνων κ.λπ.) διαμαρτύρονται ότι δεν έχουν πρόσβαση στην εκπαίδευση και στην επαγγελματική κατάρτιση και τελικά περιθωριοποιούνται.

β. Προτάσεις

- Να γίνουν σχολεία για τις μειονοτικές ομάδες πληθυσμού.
- Να ενισχύονται με κάθε τρόπο τα ελληνικά σχολεία του εξωτερικού.
- Οι ελληνόπαιδες μαθητές του εξωτερικού να εγγράφονται χωρίς εξετάσεις στα ελληνικά πανεπιστήμια.

